

INTERNATIONAL JOURNAL OF CREATIVE RESEARCH THOUGHTS (IJCRT)

An International Open Access, Peer-reviewed, Refereed Journal

નવી શિક્ષણ નીતિ 2020 અને શિક્ષણની રાષ્ટ્રીય નીતિ 1986 વચ્ચે તુલનાત્મક વિશ્લેષણનો અભ્યાસ

(A study of comparative analysis between new education policy 2020 and national policy of education 1986)

ડૉ. મિલન ટી. મિસ્ત્રી
એચઓડી અને પ્રોફેસર

સમીમ યુ. સૈયદ
પીએચડી સ્કોલર

શિક્ષણ વિભાગ,

શિક્ષણ વિભાગ,

ગુજરાત યુનિવર્સિટી,
અમદાવાદ - 380009

ગુજરાત યુનિવર્સિટી,
અમદાવાદ - 380009

❖ સારાંશ

દરેક દેશ નો વિકાસએ દેશના યુવાનોના શિક્ષણ ઉપર રહેલો છે. દેશની શિક્ષણ વ્યવસ્થાએ દેશ પ્રગતિનો મૂળ આધાર બને છે. દેશની શિક્ષણ પ્રણાલી યોગ્ય રીતે ગઢવી ખૂબ જ અગત્યની બાબત છે. આ માટે દુનિયાનો પ્રત્યેક દેશ અવનવી શિક્ષણ નીતિ વિકસાવામાં આવતી હોય છે. આપનો દેશ પણ શિક્ષણ નીતિના સંદર્ભમાં યોગ્ય રીતે અને કાર્યશીલ રહી શકે તેવી શિક્ષણ નીતિ માટે સતત પ્રયત્નશીલ છે. માણસ જન્મે છે ત્યારથી શિક્ષણ અને શિક્ષણ મેળવવાની તેની સફર ચાલુ રાખે છે. ક્યારેક કુદરતી રીતે માણસને ભૂતકાળમાં શીખવ્યું હોઈ શકે તેવા પ્રયત્નોથી શિક્ષણ મેળવે છે.

આપણાં દેશમાં વર્ષોથી ઘણા રાજાઓના સુવર્ણકાળમાં ગુરુકુળો, સરકારી શાળાઓ અને કોલેજોના સ્વતંત્રતા પછીના યુગમાં આંતરરાષ્ટ્રીય શાળાઓ, 21મી સદીમાં ડીઝ યુનિવર્સિટીઓ તેમજ દૂરવર્તી શિક્ષણ માટેની પ્રણાલી તેમજ તેના આ તમામ સંસ્થાઓનો સામાન્ય ઉદ્દેશ્ય માનવ જાતિને શિક્ષિત કરવાનો છે. શિક્ષણ એ માત્ર વાંચન નથી પરંતુ વાંચનની સાથે જ્ઞાન ,કૌશલ્ય નો વિકાસ કરવો છે. પુસ્તકો અને યુનિવર્સિટીમાંથી ડિગ્રી મેળવવી, તે વ્યક્તિનો શારીરિક રીતે સર્વાંગી વિકાસ છે, માનસિક, આર્થિક અને આર્થિક રીતે. શિક્ષણનો હેતુ સર્વાંગી વિકાસ કરવાનો છે. વ્યક્તિગત વિકાસથી દેશ માટે એક ઉત્પાદક નાગરિક બનાવે છે., આવતીકાલના શ્રેષ્ઠ ભારત માટે દરેક નાગરિકએ દેશ પ્રત્યે પોતાનો વિકાસ કરે છે

શિક્ષણ પ્રણાલી તેની અનન્ય સામાજિક-સાંસ્કૃતિક ઓળખને વ્યક્ત કરવા અને તેને પ્રોત્સાહન આપવા માટે અને વિકાસને પહોંચી વળવા માટે નોકરી અને કારકિર્દીની તકોની માંગ. દેશ આર્થિક અને પ્રૌદ્યોગિક ક્ષેત્રે એક તબક્કે પહોંચી ગયો છે પરિવર્તનના ફળ સમાજના તમામ વર્ગો સુધી પહોંચે તે માટે પ્રગતિ અને પ્રયત્નો કરવા જોઈએ. રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ- 1986 સામાન્ય અભ્યાસક્રમ માળખા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે જેમાં એક સામાન્ય શિક્ષણ પ્રણાલીનો ઉલ્લેખ હોય છે

જેમાં બાળ-કેન્દ્રિત અભિગમને પ્રાધાન્ય આપવામાં આવે છે. પ્રાથમિક શિક્ષણ, ત્યારબાદ માધ્યમિક શિક્ષણ દ્વારા કન્યા કેળવણી અને અનુ. જાતિને મહત્વ આપવામાં આવે છે. શિક્ષણની પ્રણાલીમાં અનુસૂચીત જાતિ અને જન જાતિની શ્રેણીઓમાં. રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ-2020, માં 34 વર્ષ પછી સુધારેલ છે.

વર્ષો, બહુ-શિસ્ત અભ્યાસક્રમો સાથે સર્વગ્રાહી અભિગમ પર વધુ ભાર મૂક્યો અને વિદ્યાર્થીઓને સુવિધા આપવામાં આવે છે. તેમની રુચિના વિષયો પસંદ કરવાની સાથે આ પેપર તુલનાત્મક અભ્યાસ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે. આ માટે 24 જૂન 2017 ના રોજ માનવ મંત્રાલય રિસોર્સ ડેવલપમેન્ટ ઈસરોના ભૂતપૂર્વ અધ્યક્ષ ડૉ. કે. કસ્તુરી રંગનની અધ્યક્ષતામાં 9 સભ્યોની એક સમિતિની રચના કરી હતી. જેમણે ભારતની નવી શિક્ષણ પ્રણાલીના યોગ્ય હેતુઓને ધ્યાનમાં રાખીને રૂપરેખા આપી ગઢવામાં આવી જેના ફળશ્રુતી સ્વરૂપે NEP 2020 ને 29 જુલાઈ, 2020ના રોજ ભારતની કેન્દ્રીય કેબિનેટ દ્વારા મંજૂરી આપવામાં આવી હતી. જેમાં શિક્ષણ પરની રાષ્ટ્રીય નીતિ, 1986ની હાલની

શિક્ષણ નીતિઓની સરખામણીમાં ઘણા ફેરફારો રજૂ કરવામાં આવ્યા છે. NEP2020 એ આપના દેશની શિક્ષણ પ્રણાલીને શ્રેષ્ઠ બનાવવાની કલ્પના કરે છે જે આપણા રાષ્ટ્રને વિશ્વમાં ઉત્કૃષ્ટ શિક્ષણ વ્યવસ્થા બનાવવામાં સીધો ફાળો આપે છે. જ્ઞાનથી ભરપૂર અને ઉચ્ચ-ગુણવત્તા પ્રદાન કરીને એક સમાન અને ગતિશીલ સમાજમાં ટકા બધાને શિક્ષણ. આ લેખ વર્તમાન શિક્ષણ નીતિ વચ્ચેના મુખ્ય તફાવતો પર ભાર મૂકે છે એટલે કે ,1986ની નવી નીતિ શિક્ષણ અને 2020ની નવી શિક્ષણ નીતિ. કરવાનો પ્રયાસ પણ કરવામાં આવ્યો હતો.

કીવર્ડ્સ: શિક્ષણ નીતિ, વિકાસ, ઉચ્ચ શિક્ષણ, શાળાકીય, સરખામણી

❖ પ્રસ્તાવના

રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ પ્રણાલીની વિભાવના શિક્ષણ પ્રણાલીમાં અસમાનતાઓને દૂર કરવા અને જાહેર ભંડોળવાળી શાળાઓની ગુણવત્તા સુધારવા પર ભાર મૂકે છે, જેથી માતાપિતાને એવું ન લાગે કે તેઓ ખાનગી શાળાઓ માટે ઊંચી ફી ચૂકવીને તેમના બાળકોને મોકલી રહ્યાં છે. શિક્ષણના માળખામાં પરિવર્તન દરેક શિક્ષણ નીતિમાં કરવામાં આવેલા સુધારાઓથી આવે છે. પ્રાથમિક શિક્ષણને આનંદદાયક, રસપ્રદ અને બાળકોને શાળા તરફ આકર્ષિત કરતું બનાવવું જોઈએ. પ્રાથમિક શિક્ષણ નૈતિકતા, મૂલ્યો સાથેનું હોવું જોઈએ અને વિષયની સુસંગતતા જાણીને મહત્વ આપવું જોઈએ. ઉચ્ચ માધ્યમિક શિક્ષણનો હેતુ વિષય પર જ્ઞાન આપવાનો હોવો જોઈએ અને વિદ્યાર્થીઓમાં સામાજિક વિભાવનાઓ પ્રેરિત કરવી જોઈએ. ઉચ્ચ શિક્ષણનો હેતુ વિષયોના વ્યવહારિક સૂચિતાર્થ પર હોવો જોઈએ.

રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ 1986 ની વિભાવના, શૈક્ષણિક પ્રણાલીમાં અસમાનતાને દૂર કરવા અને જાહેર ભંડોળવાળી શાળાઓના શિક્ષણમાં ગુણવત્તા સુધારવા પર કેન્દ્રિત છે. "ઓપરેશનલ બ્લેકબોર્ડ" તરફ એક પગલું ગ્રામીણ તેમજ શહેરી વિસ્તારોમાં પ્રાથમિક શાળાઓમાં રહેઠાણ અને સુવિધાઓને સુધારવા માટે શરૂ કરવામાં આવ્યું છે. રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ 2020 ની વિભાવનાની જાહેરાત વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદી દ્વારા કરવામાં આવી હતી, જે તમામ સ્તરે વિદ્યાર્થીની કારકિર્દીના સર્વાંગી વિકાસ માટે અભ્યાસના વ્યવહારિક અભિગમ, વિદ્યાર્થી-કેન્દ્રિત અભિગમ, બહુવિધ અભ્યાસક્રમો પર ભાર મૂકે છે. આથી, આ અભ્યાસ NEP 2020 સાથે NEP 1986 ના તુલનાત્મક પાસાઓ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે, ધ્યેયોમાં ભિન્નતાનું પૃથ્થકરણ કરવા માટે, કારણ કે ધ્યાન કેન્દ્રિત કરેલ વિષયવસ્તુઓ માં વિશાળ ભિન્નતા છે અને નીતિનો સમયગાળો 1986 અને 2020 ની વચ્ચે લગભગ 34 વર્ષ છે, જ્યાં ભારત તમામ ક્ષેત્રોમાં ઘણા ફેરફારો અને સુધારાઓ લાવ્યાં.

❖ અભ્યાસના ઉદ્દેશ્યો

NEP 2020 માં શિક્ષણ પ્રણાલીમાં ગુણવત્તાયુક્ત શિક્ષણ અને તેમાં જરૂરી સુધારવા માટે અગત્યની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે.

પ્રસ્તુત અભ્યાસના ઉદ્દેશ્યો નીચે પ્રમાણે છે.:

1. NEP 2020 ની ઝાંખીને પ્રકાશિત કરવા
2. વર્તમાન શૈક્ષણિક નીતિના પડકારોને સમજવા
3. ભારતમાં હાલમાં અપનાવવામાં આવેલી નીતિ સાથે NEP 2020ની સરખામણી કરવી
4. NEP 2020 ના ઉદ્દેશ્યો તેમાં રહેલી ત્રુટિઓ વિષે ચર્ચા કરવા
5. તમને NEP 2020 ની અસરકારકતા વિશે સ્પષ્ટ ખ્યાલ આપવા માટે
6. NEP 2020 ની સુસંગતતા સમજવા માટે

❖ રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ (1986)ની સમીક્ષા

1986ની રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિનો ઉદ્દેશ દેશના વિવિધ પછાત વર્ગોને શિક્ષણ પુરું પાડવાનો , મહિલા સમાનતા માટે શિક્ષણ, SC, ST અને પછાત વર્ગોના શિક્ષણને પ્રોત્સાહન આપવાનો હતો અને સમાજના તમામ વર્ગોને સમાન શિક્ષણની તકો અને શિક્ષણ મેળવવાની પ્રક્રિયા પર વધુ ભાર મૂકવામાં આવ્યો હતો. આ નવી શિક્ષણ નીતિએ શાળામાં અધ વચ્ચેથી અભ્યાસ છોડી દેવાની સમસ્યાના ઉકેલને સર્વોચ્ચ અગ્રતા આપી તેમજ યોગ્ય આયોજન પર આધારિત અને સમગ્ર દેશમાં પાયાના સ્તરે લાગુ કરવામાં આવેલી ઝીણવટપૂર્વક ઘડવામાં આવેલી વ્યૂહરચનાઓને અપનાવી છે. આ NEP 1986 ની સિદ્ધિ માટે એક રાષ્ટ્રીય મિશન શરૂ કરવામાં આવ્યું હતું. 1966 અને 1986 ની શિક્ષણ નીતિની સાહિત્ય સમીક્ષાના આધારે, એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે, 1966 ની NEP એ બધા માટે સમાન શિક્ષણ પર ભાર મૂક્યો હતો અને 1986 ની NEP એ મહિલાઓને મહત્વ આપ્યું હતું. શિક્ષણ અને લઘુમતીઓના શિક્ષણને પ્રોત્સાહન આપવું અને શાળાઓમાંથી ડ્રોપઆઉટ ઘટાડવું.

❖ નવી શિક્ષણ નીતિ 2020ના ઉદ્દેશ્યો

આપણા દેશ માટે 21મી સદીની પ્રથમ શિક્ષણ નીતિ છે અને જે હવે ચોત્રીસ વર્ષ જૂની શિક્ષણ નીતિનું સ્થાન લેશે.

નવી નીતિનો ઉદ્દેશ્ય 100 સાથે પૂર્વ-શાળાથી માધ્યમિક સ્તર સુધીના શિક્ષણના સાર્વત્રિકરણનો છે.2030 સુધીમાં શાળા શિક્ષણમાં ગ્રોસ એનરોલમેન્ટ રેશિયો (GER) ટકા અને GER વધારવાનું લક્ષ્ય

2035 સુધીમાં ઉચ્ચ શિક્ષણ 50 ટકા થશે.NEP 2020 શાળામાંથી બે કરોડ બાળકોને મુખ્ય પ્રવાહમાં પાછા લાવશે.શાળાના અભ્યાસક્રમનું 10+2 નું માળખું 5+3+3+4 અભ્યાસક્રમ માળખું દ્વારા બદલવાનું છે.

જેમાં પ્રિ.પ્રાયમરી થી ધોરણ 2 સુધી માટેની ઉંમર 3-8 વર્ષ , ધોરણ 3 થી 5 માટે ઉંમર 8-11 વર્ષ , ધોરણ 6 થી 8 માટે ઉંમર 11-14 વર્ષ , ધોરણ 9 થી 12 શિક્ષણ માટેની ઉંમર 14-18 વર્ષની ઉંમરને અનુરૂપ આયોજન કરવાનું છે.

શાળાકીય અને ત્રણ વર્ષ આંગણવાડી અને પ્રિ-સ્કૂલિંગ NCERT પ્રારંભિક બાળપણની સંભાળ માટે રાષ્ટ્રીય અભ્યાસક્રમ અને શિક્ષણશાસ્ત્રીય માળખું વિકસાવશે અને આઠ વર્ષ સુધીના બાળકો માટે શિક્ષણ NEP 2020 દ્વારા FLN (FOUNDATIONAL LITERACY AND NUMERACY) STATUS પર નિર્પૂર્ણ ભારત મિશનની સ્થાપના કરવાની રજૂઆત કરી છે.દેશના શિક્ષણ મંત્રાલયએ પોતાની ભૂમિકાના કાર્ય રૂપે દેશ ના પ્રત્યેક રાજ્યોમાં સાર્વત્રિક અમલીકરણ યોજના તૈયાર કરશે.

➤ NEP2020 ના લક્ષ્યાંકના ભાગ રૂપે વર્ષ 2025 સુધીમાં ધોરણ 3 સુધી તમામ વિદ્યાર્થીઓ માટે તમામ પ્રાથમિક શાળાઓમાં પાયાની સાક્ષરતા અને સંખ્યા પરિચય આધારિત યોગ્ય નેશનલ બુક પ્રમોશન પોલિસી ઘડવામાં આવનાર છે

➤ તમામ વિદ્યાર્થીઓ ધોરણ 3, 5 અને 8 માં શાળાકીય પરીક્ષાઓ આપશે જે આ પરીક્ષાનું આયોજન નેશનલ બુક પ્રમોશન દ્વારા લેવામાં આવશે

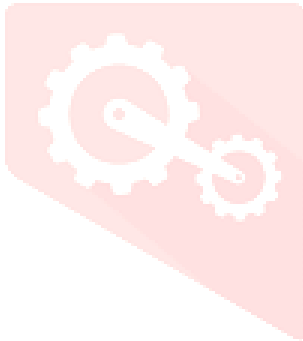
➤ ધોરણ 10 અને 12 માટે બોર્ડની પરીક્ષાઓ ચાલુ રાખવામાં આવશે, પરંતુ તેની સાથે ફરીથી ડિઝાઇન કરવામાં આવશે

❖ શિક્ષણ નીતી NEP 2020 ના ધ્યેય તરીકે સર્વગ્રાહી વિકાસ

એક નવું રાષ્ટ્રીય મૂલ્યાંકન કેન્દ્ર, પારખ (પ્રદર્શન મૂલ્યાંકન, સમીક્ષા અને વિશ્લેષણ સર્વગ્રાહી વિકાસ માટેનું જ્ઞાન), સ્ટાન્ડર્ડ-સેટિંગ બોર્ડી તરીકે સ્થાપિત કરવામાં આવશે

NEP જેન્ડર આધારિત શિક્ષણ પર ભાર મૂકે છે અને તે માટે વિશેષ શિક્ષણ ઝોન પણ વંચિત પ્રદેશો અને જૂથો દરેક રાજ્ય/જિલ્લાને ખાસ દિવસના બોર્ડિંગ તરીકે 'બાલ-ભવન' સ્થાપિત કરવા પ્રોત્સાહિત કરવામાં આવશે

શાળા, વય-સંબંધિત, કેન્સર-સંબંધિત અને રમત-સંબંધિત પ્રવૃત્તિઓમાં ભાગ લેવા માટે યોગ્ય નિશુલ્ક શિક્ષણ આપનારી શાળાનો ઉપયોગ સામાજિક ચેતના અને વિકાસના કેન્દ્રો તરીકે થઈ શકે છે.શિક્ષકો માટે એક કોમન નેશનલ પ્રોફેશનલ સ્ટાન્ડર્ડ્સ (NPST) દ્વારા વિકસાવવામાં આવશે.NCERT, SCERT, શિક્ષકો સાથે પરામર્શ કરીને 2022 સુધીમાં રાષ્ટ્રીય શિક્ષક શિક્ષણ પરિષદ અને સમગ્ર સ્તરો અને પ્રદેશોમાંથી નિષ્ણાત સંસ્થાઓ રાજ્યો/કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશો સ્વતંત્ર રાજ્ય શાળા ધોરણો સત્તામંડળ (SSSA) ની સ્થાપના કરશે. SCERT કરશે દ્વારા શાળા ગુણવત્તા મૂલ્યાંકન અને માન્યતા ફ્રેમવર્ક (SQAAF) વિકસાવો તમામ હિતધારકો સાથે પરામર્શ કરવાનો છે.

IJCRT

❖ નવી શિક્ષણ નીતિ 2020 અને રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ 1986 વચ્ચે સરખામણી

ક્રમ	રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ 1986	નવી શિક્ષણ નીતિ 2020
1.	માનવ સંસાધન મંત્રાલય વિકાસ	શિક્ષણ મંત્રાલય
2.	ગ્રોસ એનરોલમેન્ટ રેશિયો -26.3% (2018)	ગ્રોસ એનરોલમેન્ટ રેશિયો 50% (2035)
3.	10+2 ફોર્મેટ	5+3+3+4 ફોર્મેટ
4.	ઉંમર બ્રેક-અપ: 6-16, 16-18	ઉંમર બ્રેક-અપ: 3-8, 8-4, 11-14, 14-18
5.	પરીક્ષા- દર વર્ષે ધોરણ 12 સુધી	પરીક્ષા- વર્ગ 3, 5, 8, 10, 12
6.	બોર્ડ પરીક્ષા- વર્ણનાત્મક, વર્ષમાં એકવાર	બોર્ડની પરીક્ષા- ઉદ્દેશ્ય અને વર્ણન, વર્ષમાં બે વાર
7.	સખત અલગતા – કલા, વાણિજ્ય, વિજ્ઞાન	કલા, વાણિજ્યનું કોઈ સખત વિભાજન નહીં, વિજ્ઞાન. બધા સાથે મિશ્ર કરવામાં આવશે
8.	હાલના ફોર્મેટમાં ફરજિયાત નથી	ધોરણ 6 થી 8 માં એક વ્યાવસાયિક વિષય આવશ્યક છે-
9.	3 ભાષાનું શિક્ષણ - હિન્દી, અંગ્રેજી અને પ્રાદેશિક	3 ભાષાનું શિક્ષણ જે પૈકી -2 ભાષા રાજ્ય, પ્રદેશ અને પસંદગી દ્વારા તેમજ 1 ભાષા વિદ્યાર્થી
10.	હાલના ફોર્મેટમાં ફરજિયાત નથી	બાળકો માટે બાલવાટિકા પ્રારંભિક વર્ગ 5 વર્ષથી ઓછી ઉંમરના- ECCE દ્વારા લાયકાત ધરવાતા શિક્ષક દ્વારા
11.	શિક્ષણ ક્ષેત્રને જીડીપીના 4% મળશે	શિક્ષણ ક્ષેત્રને જીડીપીના 6% મળશે
12.	આવી કોઈ નીતિ નથી	શિક્ષણ માટેની લઘુત્તમ લાયકાત- 4 વર્ષ સંકલિત બી.એડ. 2030 સુધીમાં ડિગ્રી ધરાવતા શિક્ષક
13.	ઉચ્ચ અભ્યાસ માટે, 4 વિકલ્પો હતા પહેલેથી જ છે: ½- વર્ષનો ડિપ્લોમા, 3- વર્ષ સ્નાતક, 4-વર્ષ સ્નાતક સંશોધન સાથે	ઉચ્ચ અભ્યાસ માટે, 4 વિકલ્પો આપવામાં આવ્યા છે: 1- વર્ષનો ડિપ્લોમા, 2- વર્ષ એડવાન્સ ડિપ્લોમા, 3-વર્ષ સ્નાતક, 4-વર્ષ સંશોધન સાથે ગ્રેજ્યુએશન
14.	પહેલા એમ.ફિલ., પછી ડોક્ટરેટ થઈ શકે છે	એમ.ફિલ. બંધ છે. માસ્ટર્સ કર્યા પછી ડોક્ટરેટ થઈ શકે છે
15.	રાષ્ટ્રીય શિષ્યવૃત્તિ પોર્ટલ, OBC અને SC તેમજ BC તથા લઘુમતી	રાષ્ટ્રીય શિષ્યવૃત્તિ પોર્ટલ, ST, OBC અને SEDG તેમજ લઘુમતી

❖ ઉપસંહાર

NEP 2020 ના અવલોકનો અને ભલામણો ખરેખર પ્રગતિશીલ છે. તે તાજગી આપે છે શૈક્ષણિક પ્રણાલી પર ધ્યાન આપો જે સુગમતા અને સક્ષમ ગુણવત્તાના ગુણ સાથે ઉપલબ્ધ છે આપણા સમૃદ્ધ સાંસ્કૃતિક વારસા સાથે તાલ મેળવી ભારતને જીવંત સમાજમાં ઘડવું. NPE 1986, જે શૈક્ષણિક પ્રણાલીનો એક પૂલ બનાવ્યો અને માનવ સંસાધનોને પ્રશિક્ષિત કર્યા જેમણે મૂલ્ય સાંકળમાં યોગદાન આપ્યું. વિકાસ પરંતુ NEP 2020 માનવ સંસાધન બનાવવાની મહત્વાકાંક્ષા ધરાવે છે જે મૂલ્ય દરખાસ્તો જનરેટ કરશે.

નવી NEP 2020 ના અમલીકરણ સાથે, ભારતીય શિક્ષણ પ્રણાલી તેની નજીક બનવા માટે તૈયાર છે. આંતરરાષ્ટ્રીય ધોરણો. ભારતમાં 1103 વિદ્યાર્થીઓ પર કરવામાં આવેલા ઓનલાઇન સર્વેક્ષણમાં, લગભગ 96.4% હતી

નવી નીતિના અમલીકરણના પરિણામો વિશે આશાવાદી છે. વિદ્યાર્થીઓ પર વર્ગખંડમાં શિક્ષણ અને પરીક્ષાનો બોજ હળવો કરવા માટે રચાયેલ છે, જે એક મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવશે.

દેશના ઉજ્જવળ ભવિષ્યના નિર્માણમાં ભૂમિકા. જોકે તેની સફળતા એકસમાન અને પારદર્શકતામાં રહેલી છે. સંસાધનોના સમાન વિતરણ સાથે તમામ સ્તરે અમલીકરણ. આ મેમોથિક કાર્ય હોઈ શકે છે દ્વારા સમર્થિત તમામ હિતધારકો વચ્ચે 100% સહકાર અને સહયોગ હોય ત્યારે જ ખ્યાલ આવે છે. .

❖ સંદર્ભો

- સાયક્રિયા એસ. (1998) ભારતમાં શિક્ષણનો ઇતિહાસ, પ્રકાશક: મણિ માણિક પ્રકાશ.
- નંદિની, ઇડી. (29 જુલાઈ 2020). "નવી શિક્ષણ નીતિ 2020 હાઇલાઇટ્સ. શાળા અને ઉચ્ચ મોટા ફેરફારો જોવા માટે શિક્ષણ." હિન્દુસ્તાન ટાઇમ્સ.
- ચોપરા, રિતિકા (2 ઓગસ્ટ 2020). "સમજાવ્યું: નવી રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ 2020 વાંચવું". ધ ઇન્ડિયન એક્સપ્રેસ.
- રંગનાથન એસ. (2007), શૈક્ષણિક સુધારણા અને આયોજન ચેલેન્જ, કનિષ્ઠ પબ્લિશર્સ, ડિસ્ટ્રીબ્યુટર્સ, નવી દિલ્હી.
- શુક્લા, અમનદીપ (29 જુલાઈ 2020). "નવી શિક્ષણ નીતિ 2020: NEP પ્રોફેશનલ મૂર્ટસ શિક્ષકો માટે ધોરણો. હિન્દુસ્તાન ટાઇમ્સ.
- અંતિમ રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ 2020 (PDF) (રિપોર્ટ). માનવ સંસાધન વિકાસ મંત્રાલય
- <https://www.education.gov.in>

